

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. II. Libertate[m] arbitrij non officere immutabilitati, nec contrà.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

accipiet? & Psalmo 15. Dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum creatorum non eges. Ratio est, Primò, quia cum ipse sit bonum infinitum, totum bonum creaturæ comparatione ipsius est instar nihili. Sap. 11. Tamquam momentum statera, sic est ante te orbis terrarum, & tamquam gutta voris antelucani, quæ descendit in terram.

Deinde, quia cum omnia in ipso sint emipienter, nihil ipsi perire potest: etsi enim res in se pereant, manent tamen semper apud ipsum in eius sapientia & potentia, ubi non minus eas contemplatur & illis delectatur, quàm si foris existerent. Sic omnia possibile illi existunt & viuunt.

Ex quibus perspicuum est, Primò, neminem sibi debere blandiri quàm multum pro Deo fecerit, aut suis laboribus ei aliquod beneficium præstiterit. Nam præterquam quòd hæc & infinita alia Deo ex gratitudine debeamus, ipseque à nobis optimo iure posset exigere: omnia ista nihil ipsi profunt, sed nobis & proximis nostris. Secundò, frustra insanire eos, qui suis maledictis & blasphemis Deo nocere, merorem inferre, & de illo se vlcisci putant. Qui caput rupi illidit, non illam lædit, sed seipsum perimit. Quidquid in illum incommutabilem rectitudinem illisum fuerit, confringi necesse est. Omnis peccator dum legem illius violat, in illam impingit: quàm grauius se læserit, apparebit omnibus in die iudicij, singulis in morte.

CAPVT II.

*Libertatem arbitrij non officere immutabilitati,
nec contrà.*

Obiectio.

VIDERI possit obstare huic immutabilitati, quòd diuina natura ex se non sit determinata ad actus liberos, sed omnino indeterminata & indifferens, verbi gratia, ad volendum mundum hunc & nolendum. Si enim est indifferens, ergo accedente velle aut nolle, mutabitur, aliter enim nunc se habebit quàm antea: antea enim erat indifferens ad vtrumlibet, nunc verò est determinata ad alterum, verbi gratia, ad velle.

Responsio.

Sed hæc indeterminatio non obstat, quia in tota retrò æternitate, vel temporis imaginarij infinitate, non potest dari vllù instans, in quo dici possit, Nunc diuina voluntas ad velle hunc mundum est indeterminata. Quamdiu enim essentia diuina fuit, etiam diui-

na voluntas ad hoc velle & ad omnes alios actus suos liberos determinata fuit. Itaque hæc determinatio non successit in determinationi, ac proinde nullam mutationem induxit. Ad omnem enim mutationem requiruntur duo instantia sibi succedentia, in quorum priore res sit sub vno contradictorio, in posteriore sub altero: vt cum quis ex non volente fit volens, aut ex volente non volens. Cuius ratio est, quia cum omnis mutatio simplex per se primò & intrinsecè sit inter contradictoria, & contradictoria non possint simul (id est, eodem instanti) eidem inesse; necesse est vt diuersis instantibus insint, quorum alterum alteri succedat. Quare cum nec in tempore, nec in æternitate possint assignari duo instantia sibi succedentia, in quorum altero diuina voluntas sit indeterminata, aut non volens hunc mundum; in altero sit volens; perspicuum est, nullam in ea ex hoc capite poni mutabilitatem.

In omni mutatione requiri duo instantia.

9 Dices, In priori instanti naturæ, iuxta nostrum modum concipiendi, diuina voluntas est indeterminata, & carens esse, in posteriori autem est determinata, & iam habens velle, ergo saltem ratione successione horum instantium erit mutatio. Respondeo, Illa instantia non esse instantia durationis, sed rationis, & illud prius & posterius non dicere ordinem successione, sed causæ & effectus, vel cuiusdam dependentiæ, iuxta modum quo hæc in diuinis locum habere possunt: & vt quidam dicunt, non est ibi prius in quo, sed à quo. significatur enim solum quidam ordo dependentiæ inter rationes conceptibiles in Deo. Secundum autem talia instantia, & tale prius & posterius, non fit mutatio, quia posterior terminus non excludit priorem, sed simul tempore insunt eidem. Confirmatur, quia si res diceretur mutari ex eo quòd ipsa vt prior natura, caret aliqua formâ (de carètia negatiua intellige,) vt posterior natura, illam verè habet, eidem simul eodem temporis instanti inessent contradictoria. nam mutatio debet esse inter contradictorios terminos.

Instantia natura non sufficiunt ad mutationem.

10 Ex his satis liquet, nullam in Deo ratione actuum liberorum factam esse mutationem, nec propter illos Deum vlla ratione posse dici mutabilem. Si tamen Deus non determinasset se ex omni æternitate, non posset se determinare in tempore absque aliqua sui mutatione: quia darentur duo instantia durationis, in quorum priore Deus esset indeterminatus, & carens volitione; in posteriore determinatus ad volitionem, eamque habens; verumque esset dicere, Deus ex non volente factus est volens; quòd absque aliqua

F muta-

mutatione fieri non posset. Nam etsi fortè non physicè, tamen morè nunc se aliter haberet quàm antea habuerat: quia velle aliquid, est denominatio intrinseca.

Deum ad omnia se determinavit.

Hinc sequitur, Deum ex omni aeternitate, & ante infinitum 11 tempus se determinasse ad omnia futura & non futura, de què omnibus perfectissimè deliberasse & statuisse, decernendo non solum quid re ipsa fieri vel non fieri, permitti vel non permitti debeat, sed etiam quid quavis hypothèsi imaginabili facta, futurum vel permittendum; non futurum aut non permittendum esset. Quæ determinatio est prorsus admirabilis, & infinitè infinitam diuinæ voluntatis vastitatem & amplitudinem indicat: nam circa vnamquamque rem infinitæ hypothèses fieri possunt. loquor de hypothèsi considerata cum circumstantiis necessariis in particulari, vt inclinet voluntatem ad agendum vel non agendum: sapiens enim non se determinat in rebus agendis, nisi spectatis omnibus circumstantiis. Nullo igitur instanti in tota aeternitate fuit in voluntate diuina aliqua indeterminatio aut indifferentia, vt ei possit succedere determinatio; sed omnia instantia, & ipsam temporis imaginarij infinitatem determinatio plenissima anticipauit & præcænit, estque tam antiqua & aeterna, & immutabilis, quàm ipsa diuina essentia.

Postulat diuina essentia statim determinari.

Et quamuis diuina essentia ex se, vt est prius ratione actu libero, 12 non sit determinata, sed indifferens, vt dictum est; tamen ex natura sua postulat vt statim hoc ipso quo est, ad omnia determinetur, ita vt ne momento quidem esse possit absque determinatione in alteram partem, nimirum ad velle aut nolle; ad velle permittere, aut nolle permittere; siue absolute, siue sub aliqua hypothèsi. Non enim omnia vult aut non vult absolute, sed quædam solum sub aliqua conditione. Idem dico de voluntate permittendi. Ratio cur hoc postulet, est, quia manere indeterminatum, est imperfectionis: prouenit enim ex eo quod res non sit satis examinata, neque satis constet, vtrum hæc an illa pars magis expediat, vnde timetur ne in futurum aliquid occurrat, ratione cuius nos electionis facta pœniteat. Sed nihil horum habet locum in Deo, qui ex omni aeternitate plenissimè omnia considerauit, perinde ac si infinito tempore omnia & singula expendisset, & nouit clarissimè quid ex singulis sequi possit, & quid re ipsa, si hoc vel illud ponatur, sit secuturum. Itaque nulla est ratio, cur voluntatem suam circa aliquod obiectum suspendat. Accedit quod ex hac suspen-

suspensione & indifferentia necessariò sequeretur mutabilitas, vt ex antè dictis constat.

CAPVT III.

Omnia sibi Deo esse mutabilia.

- 13 ESSE natura sua immutabile, ita Deo est proprium, vt nulli creaturæ sit communicabile. Cum enim nulla creatura possit esse immensa, sed necessariò sit limitata quantitatè, & limitatum spatium occupet, necessariò etiam est mutabilis loco, & ex vno in alium transferri potest, vt videre est in Angelis, qui tamen sunt perfectissimi. Pari modo cum nulla res creata habeat omnem perfectionem cuius est capax per suam essentiam, necesse est eam perfici qualitatibus sibi congruentibus. Sic Angeli habitibus & actibus tum intellectus tum voluntatis perficiuntur: ac proinde secundum has poterit in eis esse mutatio. Sic ex bonis facti sunt mali liberæ voluntatis electione, estque in illis cogitationum & volitionum multiplex & ferè assidua alternatio, prout varia de rebus agendis se offerunt. Denique etiam secundum esse substantiale sunt omnia mutabilia: quia sicut ex libero Dei influxu acceperunt esse, ita eodem influxu cessante necessariò desinerent, & suum esse amitterent.
- 15 Hinc Apostolus 1. ad Timoth. 6. ait, *solum Deum habere immortalitatem*, nimirum perfectam & independentem, ita vt nulla ratione possit vitam amittere. Et sancti Patres docent, Angelos esse quidem immortales, non tamen natura sua, sed gratia Conditoris. Damascenus l. 2. De fide c. 3. *Immortalis est Angelus, non natura, sed gratia. Nam omne quod cepit, desinere suapte natura potest.* Cyrillus l. 8. Theauri c. 2. *Etsi Angelus immortalis quedam res est, propter voluntatem & gratiam Saluatoris: tamen quia ortum habuit, & esse cepit, occidere quoque potest, & non esse.* Et infra: *Solus enim Deus propriè immortalis est, quia naturaliter id habet, cetera per gratiam, sicut creatura.* & Iustinus in Responsione 13. quæst. ad Gentes: *Solum Deum dicimus obtinere immortalitatem, quia ex sua ipsius natura, non ex aliena voluntate hac illi adest.*
- 16 Neque his obstat, quòd DD. Scholastici passim docent Angelos natura sua immortales: quia loquuntur de immortalitate, facta comparatione ad causas creatas. Cum enim mortale & immortale